

KITAJSKA

- o v 18.stol pod mandžursko dinastijo Qing največji obseg, kasneje propadanje in poniževanje in omejevanje samostojnosti in nedotakljivosti s strani velesil

PRVA OPIJSKA VOJNA

- o sprva je bila trgovina Evropejcev skromna, brez političnega ali vojaškega vpliva ali prizadevanja prodreti v notranjost, enosmerna
- o Evropejci kupujejo svilo, čaj, porcelan, rabarbare
- o težko najti blago k bi ga oni tja prodajali
- o opij iz Indije
- o naraščanje nezakonite trgovine prisili madžursko vlado da poseže v dogajanje
- o sežgejo 1000 ton opija in izženejo Angleže iz mesta
- o VB odgovori z vojaškim ukrepom..vidi priložnost da jih prisili k širši trgovinskim koncesijam
- o 1841 zavzamejo Šanghaj+vdaja kitajske vlade
- o nankiška mirovna pogodba 1842 kitajska prepusti Honkong in plača visoko odškodnino, nizke carinske tarife+odpre 5 pristanišč za trgovino
- o enake pogodbe še z ZDA, FR.,ŠVE.,NOR.,...

DRUGA OPIJSKA VOJNA(1856-60)

- o angleški trgovci hočejo ukinitv vseh omejitev
- o 1854 ang, fran+ amr. predstavniki zahtevajo revizijo pogodbe
- o zahtevajo: prost dostop do vseh krajev, prosto plovbo po Janceju, legalizacijo trgovine z opijem+uporabo kitajske delovne sile
- o po vojni Angleži in Francozi dosežejo, da se jim odpre še 11 pristanišč, prosto plovbo, svobodno gibanje, izvzetje Evropejcev iz kitajske jurisdikcije, svobodno versko delovanje misijonarjev+legalizacija trg. z opijem
- o enake ugodnosti prizna še drugim državam, tudi Japonski

TAJPNIŠKA VSTAJA(1850-64)

- o temelj:sovraštvo do tujcev in nezadovoljstvo podeželski prebivalcev z mandžujsko vladavino
- o sprva v južnih provincah, potem pa se je širila po Kitajski
- o Hong Xiuquanom ustanovi državo Tajping-tango(nebeška država velike blaginje)
- o odpravi zasebno posest, razdeli zemljo ljudem v obdelovanje, enakopravnost moških in žensk, prepove uživanje opija, tobaka, alkohola, prostitucijo
- o osvijo Nanking-glavno mesto nebeške države
- o boji za oblast
- o velesile podprejo Quing(da ne bi uporniki razveljavili pogodbe)

PODREJANJE KITAJSKE

- o evropske države še naprej omejujejo suverenost osrednje vlade+uveljavljajo svoj gospodarski vpliv
- o naselbine tujcev, ki so uživali eksteritorialne pravice
- o nadzor nad plovbo po rekah, misijonarstvo
- o od leta 1860-1908 vlada Cixi(materinska naklonjenost)+mandarini

- o blaginja je bila le utvara □ domače gospodarstvo je propadalo
- o po kitajsko-japonski vojni le še navzdol
- o krepi se nezadovoljstvo nad vlado in tujci

BOKSARSKA VSTAJA(1900)

- o družba složnih pesti=boksarji(spoštovati dinastijo, iztrebiti tujce)
- o proti misijonarjem in spreobrnjencem
- o 1900 množičen pohod nad Peking, ustavi jih posredovanje vojske pod nemškim vodstvom
- o boksarski protokol(1901)
- o zaostreni odnosi med Kitajsko in velesilami..pogoji za revolucijo

REVOLUCIJA

- o Sun Zhongshan si prizadeva za parlamentarno reformo, razglasitev republike in agrarno reformo
- o 25.dec. 1911 oklic republike+Sun prvi predsednik
- o cesarski dvor objavi odpoved prestolu 6letnega Purija in imenuje za predsednika Yuana Shikaia
- o Sun odstopi da ne bi prišlo do državljanske vojne
- o Sunova Nacionalna ljudska stranka(Guomindang) dobi na volitvah večino, vendar Shikai s pomočjo velesil razpusti parlament in uvede vojaško diktaturo
- o 1815 se okliče za cesarja